

САНАА ОЛОХ

Чурапчы
улуунун хаһыата

ХАҢМАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТЭН ТАХСАР

№ 47 (8796)

ЧЭППИЭР

2002 сыл

Муус устар

18 күнэ

МУУС УСТАР 28 КҮНЭ – УЛУУС ДЬАҤАЛТАТЫН БАҢЫЛЫГЫН БЫЫБАРЫГАР ХОС КУОЛАСТААҤЫН

СР "Государственной былаас олохтоох бэрэстэбитэтинэй органнарын уонна олохтоох дьаҥалта баһылыктарын быыбарын туһунан" сокуонун 41, 42 №№-дээх ыстатыйаларыгар олобуран, Чурапчы улуунун уокуруктаабы быыбар комиссиятын быһаарымтынан хос куоластааҥын 2002 сыл муус устар 28 күнүгэр, баскыһаннаабы, болдьонор.

УЛУУС БЫЫБАРДААЧЧЫЛАРА, бука бары актыбынайдык кэлэн куоластыыргытыгар!
Быыбар комиссията.

МУУС УСТАР ЫЙ 14 КҮНҮГЭР БУОЛБУТ УЛУУС ДЬАҤАЛТАТЫН БАҢЫЛЫГЫН БЫЫБАРЫН ТҮМҮГЭ

Учаастар	Аммосов И.Н.	Ноговицын А.Т.	Саргыдаев А.Р.	Барыларын устары
Алабар	118	68	191	5
Баксы	82	57	60	2
Болтоно	39	94	168	1
Кындай	8	10	18	0
Хатылы	77	117	138	3
Болугур	157	162	152	2
Соловьев	52	44	130	4
Хайыях	20	11	9	0
Арыылаах	85	50	64	0
Кытаанах	92	67	111	0
Мугудай	100	177	122	2
Телей	141	23	34	5
Одүүлун	104	230	202	7
Урах-Куера	8	30	39	0
Улун Куөл	106	159	161	1
Улахан Куөл	18	16	28	0
Түбүө	41	5	18	0
Бэра	3	19	13	0
Урун Куөл	50	37	169	5
Уорба	5	3	23	0
Мэлдьэхси	22	3	21	0
Хоптобо	269	100	210	4
Чакыр	82	76	62	0
Туора Куөл	63	77	158	2
Киин	105	111	318	8
Маарыкчааннаабы	93	91	374	0
Чарангаабы	138	72	408	11
Новгородоваабы	119	101	439	5
Куоҕалытаабы	146	97	309	4
Барыта:	2343	2107	4149	71

УЛУУҤУМ БЫЫБАРДААЧЧЫЛАРЫГАР!

Улуус дьаҥалтатын баһылыгар быыбар бастагы түһүмүгэ кандидаттар икки ардыларыгар сөптөөх хайысханан, бэйэ-бэйэргэ үтүө сыһыаннан, үрдүк политической таһымага ытылынна дьээн сыаналыбын.

Мин кандидатурабым өйөөн бэйэлэрин куоластарын биэрбит улууҥум быыбардааччыларыгар махтанабын.

Муус устар 28 күнүгэр улуус дьаҥалтатын быыбарыгар хос куоластааҥыҥа төрөбүт улуусул сайдытын, инники кэскилин туһугар түмсүүлээхтигин көрдөрөн, эйэ-дэмээхтик уонна актыбынайдык кэлэн куоластыыргытыгар ытырабын.

Улуус баһылыгар кандидат
А.Р. САРГЫДАЕВ.

УЛУУҤУМ БЫЫБАРДААЧЧЫЛАРЫГАР!

Улуус баһылытын быыбары бастагы түһүмүгэ түмүктэнэ. Бу быыбарга мин кандидатурабын туруорбут уонна өйөөбүт бары үлэ коллективтарыгар, быыбардааччылар бөлөктөрүгэр, быыбарга мин туслар куоластаабыт улууҥум дьонутар-сэргэтэтигар махтанабын.

Мин, дьон олохун уйгулун туһунан, производство бары салааларын өрө көтөбүргө сыл-соруук туруорунан уонна онуук программабын сөгөстөн бу быыбарга үлэстим. Ол санаабыттан билигин даҕаны аххаастаммалпын. Дьэ, ол иһин,

улуус инникитин олохтоох бэйэни салайыныыга кимиринэн, производствонун үлүһүгү бэлэр, оһуулаах хаһаайыстыбанньык киһи баһылык буолара сөптөөх. Онук сандаан салайтаран, Иннокентий Николаевич АММОСОВ туһунанга байэм куоластын биэрэбин итинээ улууҥум быыбардааччыларын киникээ куоластыырга ытырабын.

Барыгытыгар дьолу-соргуну, достойнай олоху баҕарабын.

Андрей НОГОВИЦЫН.

УУС-АЛДАНТАН ДЕЛЕГАЦИЯ

лайааччылаах делегация кэлэн барда.

Институт уонна лицей-интернат икки ардыларыгар түһэрлибит дуоҕабы уһатан салгы биригэ үлэ-лэһингэ мээт кэпсэтин буолла. Делегация маны сэргэ

Уус-Алдантан кэлэн үөрэнэ сылдьар бири дойдутаах студенттарын кытта көрүстүлэр, үөрэхтэрин, дьарыктарын, бэрэздэктэрин кытта билистилэр.

Л. ЕГОРОВА.

О НАДЗОРЕ ЗА ДВИЖЕНИЕМ ТРАНСПОРТА В ПЕРИОД ВЕСЕННЕГО ОГРАНИЧЕНИЯ ДВИЖЕНИЯ

Согласно распоряжения Правительства РС (Я) № 465-р от 9 апреля 2002 года "Об ограничении движения на дорогах общего пользования в период весенней распутицы и закрытия движения по автозимникам, грунтовым автодорогам и ледовым переправам", вводится ограничение движения автотранспортных средств по ледовым переправам, автозимникам и грунтовым дорогам местного значения. Допускается движение автотранспортных средств с нагрузками на ось не более 5,0 т, для одноосных АТС, не более 4,0 т для двухосных и трехосных тележек АТС на всем протяжении автодороги Невер-Якутск в период с 1 мая по 30 июня 2002 года и автодороги Якутск - Магадан в период с 19 апреля по 15 июля 2002 года. По территориальным дорогам РС(Я) сроки ограничения движения указаны в приложении.

В период временного ограничения движения, движение транспортных средств осуществляется только в случаях: международных автомобильных перевозок грузов на основании межправительственных соглашений; перевозки людей, перевозки продуктов питания (кроме пива, вино-водочных изделий); перевозки ГСМ; перевозки продукции ПТН; перевозки грузов, необходимых для

ликвидации чрезвычайных ситуаций.

Проезд транспортных средств с нагрузкой на любую из осей более установленной, разрешается при наличии специальных пропусков, которые будут выдаваться в УпрДор "Лена", УпрДор "Колыма" и АДС РС(Я) при обосновании необходимости безоплатной перевозки груза, наличии соответствующего ходатайства органов исполнительной власти.

Учитывая вышеизложенное, необходимо: совместно с дорожными органами установить соответствующие дорожные знаки, организовать контроль за соблюдением данного режима движения при работе на стационарных и передвижных постах ДПС, руководствуясь техническими характеристиками транспортного средства, данными товаро-транспортных накладных и других документов на груз. К нарушителям применять меры административного воздействия по ст. 1115 ч. 2 КоАП РФ.

Начальник Управления ГИБДД МВД
РС(Я), полковник милиции
Д.Д. МАКСИМОВ.

СРОКИ ОГРАНИЧЕНИЯ ОБЩЕЙ МАССЫ ТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ НА ПЕРИОД ВЕСЕННЕЙ РАСПУТИЦЫ НА ДОРОГАХ ФЕДЕРАЛЬНОГО, РЕСПУБЛИКАНСКОГО ЗНАЧЕНИЙ С КАПИТАЛЬНЫМИ ПЕРЕХОДНЫМИ ТИПАМИ ПОКРЫТИЙ НА 2002 ГОД

№	Наименование	Сроки ограничения	Ограничения общей массы/нагрузки
1.	Якутск - Большой Невер (Лена)	01.05. - 30.06	30/5
2.	Якутск - Ытык Кюель - Уолба (Колыма)	01.06. - 15.07	30/5
3.	Якутск - Покровск - Верхний Бестях	01.06. - 30.06	30/5
4.	Якутск - Намцы - Маймага с подъездами к населенным пунктам Маган, Жатай, Кангалассы	01.06 - 30.06	30/5
5.	Якутск - Асыма	01.06 - 30.06	30/5
6.	Нижний Бестях - Амга	01.06 - 30.06	30/5
7.	Соттинцы - Борогонцы - Сырдах	01.06 - 30.06	30/5
8.	11-й км автодороги Якутск - Верхний Бестях - Хагассы	01.06 - 30.06	30/5
9.	Ленск - Уданный	10.04 - 05.06	25/5
10.	Кюбюме - Куйдусун - граница Магаданской области	20.04 - 05.06	30/5
11.	Хандыга - Кюбюме (Колыма)	20.04 - 05.06	30/5
12.	100-й км а/д "Колыма" - Тополдино	01.06 - 15.06	30/5

Первый заместитель Руководителя Администрации
Президента и Правительства РС(Я) Е. КОРМИЛИЦЫНА.

МУУС УСТАР 28 КҮНЭ — УЛУУС ДЬААЛТАТЫН БАҢЫЛЫГЫН БЫҢБАРЫГАР ХОС КУОЛАСТААҢЫН

УЛУУСПУТ ТУҢУГАР ТҮМСҮӨБҮН!

(Быбардааччыларга анабас сурук)

Улууспут инники бизе сыллаах социальнай, экономическай, культурнай олохун-дьааһын инники диэки сайдытыгар, кэлииннээ олохун таһымнн бары өттүнэн туоларыгар улууспут дьаалтатын баһылыгын быбарга улахан быһаарар суолталааһын бары өйдүүбүт, билэбит. Ол да иһин быбардааччылар байыларын санааларын биллэрээри быбарга актыбынайдык кэлэн кытыннылар, байыларын куоластарын биллэрээри, улуус баһылыгын дуоһунаһыгар түрбүт кандидаттарга сыйааннарын биллэрээри. Быбарбыт бастагы түһүмүсү улуустугутар эйэ-дэмнээхтик, байы-байыны үчүгүйдүк санаһы быһытыгар-майгытыгар ытыллыбыт, ханнык да үгүсү-хаасыы кырбэтэ, ордук-хоһу тылар тутулуубатахтарга үөрүүлээх суол.

Дьаалта баһылыгын дуоһунаһыгар түрбүт үс кандидаттар Аммосов И.Н., Ноговицын А.Т., Саргыдаев А.Р. байыт улууспут бастагы дьоннору, улуустарын түһүгүр кыһанан бары үлөһүн-хамсаан кэлбит уонна билигин да үлэһини сылдар, үчүгүйдүк санаһы, итгэйдэр салайааччыларбыт буолаллар. Итиннэ быбар бастагы түһүмүсүн иннигэр ытыллыбыт агитационнай үлөлүгэ кинилэр олохторун, үлөһүн,

программаларын тустарынан сырдатыттан сөһүлүн билбэллэ.

Быбар бастагы түһүмүсүн түмүгэ тугу көрдөрдө? Маны билэр уонна инники өттүн толуктуйдуру, былааннамыр эмиз наада. Быбардааччылар 26,58 % -ра Аммосов И.Н., 23,90 % -ра Ноговицын А.Т., 47,07 % -ра Саргыдаев А.Р. тустарыгар байыларын куоластарын биллэрээри. Быбар сокуонун быһытынан куоластааһынга ким арыйах бырыһыаны ылыт кандидат иккис түһүмүс быбарга кырысбатанан, Аммосов И.Н. уонна Саргыдаев А.Р. салгы быбарга кытталлар. Онон ити түбэлтэлэргэ хайдах буолуох?

Бу маанык балаһааннаһа быбар бастагы түһүмүсү Ноговицын А.Т. кандидаттарын иһин байыларын куоластарын биллэрбит 2107 быбардааччылар иккис түһүмүсү кырысбатанан кандидатка хайаларын диэки куоластаан быбардыахтарга үчүгүйдүк суох балаһаанна үөскүүр, ону быбардааччылар элбэх агитацията суох байыларга эрэ быһаарыахтара дин саныбын.

Быбар бастагы түһүмүсүн иннигэр кырысбатанан тьа хайаа-ыстыбатынан дьарыктанар улуус буоларытынан улууспут баһылыгынан тьа хайаа-ыстыбатын үлөһүн,

тинэн дьарыктаммыт, итиннэ анал үөрэхтээх салайааччы буолуохтара дин этини элбэхтик истибитим эрэри, ити аһардас биһирэ хайысханан этилэримин толору биллэрээбэтэим. Быбар иккис түһүмүсү ити күрдүк санаан сыйааннаһарбыт тутак буолуо дин саныбын, ону быбардааччылар минигиттан итгэһэ суох биллэрээри, өйдүүлэргэр толору эрэллээхтик. Онон, мин санаабыр, куолаһы хайылыаха А.Р. САРГЫДАЕВ иһин биһирэбит буоллар чуралчылар биһир санаалаахтыг, түмсүүлээхтик көстүө этэ дин саныбын.

Билигин олохтук, үөрэхтик, үлэбит бары хайыскаларынан баһыланнак инники диэки сайдар, онно кылаабынайа олохко, үөрэхкэ, үлэбэ толору бэлэмнээх, кини билиилээх-көрүүлээх, үрдүк культуралаах дин санаабыт кандидаттыгар куоластытын биһирэн, улууспут инники дьылытын тулугар быбардыаһыт!

Бука бары актыбынайдык, биһир түмсүүлээхтик хос куоластааһынга кыттыаһыт!

А. СИВЦЕВ,
улууспут XX үйэ бастык,
Саха Республикатын
культуратын
үтүөлээх үлэһитэ, тыыл
ветерана, кырдыаһас
быбардааччы.

(Матыйыкал Саргыдаев А.Р.
быбардыыр фондатыттан
төлөннө).

өнгөөх хаартыскаларынан
байытыллыбыт, иһирэх тыла-
ах-ыстык матыйыааы
аабыахтыг.

Л. ЕГОРОВА.

"КЭСКИЛЭН" ЫЛАДЫТ

ЧФКСИ үлэтин-хамнаһын,
преподавателлэр, тренердэр
уонна студенттар тустарынан

Муус устар ый 9-10 күннэ-
ригэр республикатаагы "Кэс-
кил" хаһыат спортивнай ба-
лаһатын редактора Иван Ан-
дросов кэлэн барда. Онон
сотору кэминэн "Кэскилгэ"

Доруобуйа харыстабыла

БАСТЫК АКУШЕРКА ААТЫН ЫЛАР ИҢИН

таһын-тосударственной суолталаах демографическай болпурдус, хас биһирдии киһи, нация кыһалар дьаалата буоларын бэлэттээтэ. Билигин улуус олохторун 43 бырыһыана дьахтар. Кинилэртэн 50 бырыһыана үлэһит, 48 бырыһыана олохторун даастаах. Ийэ буолар саастаах дьахталлар доруобуйалара үчүгэй суобуттан төрүүр оҕолор аһардаһын кэринэ доруобуйаларын тургутар оҕустарылаах төрүүлэр. Инникигит иһини көннөрөөр системалаах үлэ ытыллыахтаах.

Конкурса кытта улуус киһитин, кэлииктэртэн 11 акушерка кэлбиттэр. Кинилэр кимнээхтэр? Игнатьева Римма Ми-

хайлова — Мындабаайыттан, 1987 с. акушерка үлэһит, Ершова Мария Михайловна — Хатылтан, 1981 с. үлэһит, Коркина Александра Гавриловна — Диринтан, 1985 с. үлэһит, Романова Матрена Афанасьевна — Чуралчытаагы дьахтар консультациятын акушерката, 1977 с. үлэһит, Ефремова Анна Николаевна — Болтоноттон, 1996 с. үлэһит, Яковлева Марьяна Ивановна — Одьуу-

улууттан, 1988 с. үлэһит, Копырина Вера Николаевна — Аһартан, 1971 с. үлэһит, Попова Варвара Николаевна — киһи баһылыа оҕолорно отделение акушерката, 1982 с. үлэһит, Красильникова Варвара Семеновна — Муудайтан, 1977 с. үлэһит, Тарасова Евдокия Трофимовна — Хайа-сыттан, 2000 с. үлэһит.

Бастагы түһүмүсү конкурсаннар үлэбэ билини, дьоруу-

ЭБЭРДЭЛИНЭН!

В.С. Яковлев-Далан аатынан Кытаанах орто художественнай-эстетическай оскуолатыгар үлэһит ытыктыбылаах коллегаларын-туруу учууталын МИРОНОВА Евдокия Тимофеевнаны "Мастер-педагог" уонна "Саха Республика-тын үөрэтириитин туйгуна" үрдүк аатыгар ылыбыктыан, Российскай Федерация үөрэтириитин миниситрин Бочуоттаах грамотатынан наараадалааһыннаан, хамнаа учууталын ЛАЗАРЕВА Светлана Викторовнаны өр сыллаах сыралаах үлэһит "Саха Республикатын үөрэтириитин туйгуна" аатынан бэлэттээхтэринэн, социальнай педагог МИРОНОВА Мария Васильевнаны республикатаагы социальнай педагогтар конкурстарыгар "Профессионализм уонна мастарыстыба" номинация кыһымылааһын таһыбыктыан, музыкальнай курууку саһаааччытын МОНГУШ Любовь Николаевнаны эһи үөрэхтээһин үлэһиттарын улуустаагы конкурсу кыһымылааһын буолуохтук, республикатаагы конкурсука "Ого дууһатын аһааччы" номинация бырыһыт хайаа-ыстыбатын сүккүлүгүн иһини, аһыттык эбэрээһини!

Эһи сыралаах, үрдүк күүрүүлээх, аһыттылаах үлэһит улууспутун кыһымыттан үлэһит, аһыттыт. Барытыгар үлэ ситиһиллэр, кытаанах доруобуйа, тус олохтуктар дьау-соруу баһарабыт.

Оскуола педагогика.

Күндү үөрэнээччилэр, биһир үөрэнүүт доруобуйа, Чуралчы аһыт сүһүлүк оскуолатын 5-с корпусун учууталын КОРКИНА Айтаана Николаевнаны "Саха Республика-тын үөрэтириитин туйгуна" бочуоттаах аат иһэрлээһининэн иһиттык, аһыттык эбэрээһини!

Үлэһит өссө да үрдүк ситиһиллэр, дьауун доруобуйа, тус олохтор дьау-соруу баһарабыт.

Бастагы учууталын Анастасия Степановна Чигинина, биһир үөрэнүүт доруобуйа.

Убаастыыр учууталытын, С.А. Ноговицын аатынан Чуралчы орто оскуолатын математика учууталын НОЕВА Акулина Афанасьевнаны "Саха Республика-тын үөрэтириитин туйгуна" бочуоттаах ааты ылыбыктыан, сыралаах үлэһит үрдүктүк сыйааһытын үлэһит-көтөн туран иһиттык, аһыттык эбэрээһини!

Кытаанах доруобуйа, өссө таһаарылаах үлэһит, дьау кэрэгинтэр барычүгүһүн баһарабыт. Оҕолорбутун үлэһиттэ-иһиттэ аһааччы кыһымын, түбүгүн иһин махтанабыт, ким туттабыт.

Чуралчы орто оскуолатын VII "а" кылааһын үөрэнээччилэр, кинилэр төрөһүүтүгэр.

Күндүтүк саныыр, убаастыыр коллегаларын, улуустаагы гимназия, Перигиттаагы уонна Дьакуускайдаагы колледж физикаларын математика учууталын, преподавателын, РФ үөрэтириитин туйгуна НАУМОВА Марфа Семеновнаны үлэ аһардаах үлэһиттэрин иһин сүрэхтээһини эбэрээһини!

Күл сиргээр баар бары үтүгүн, кэрэни, үлэһит-кэбдик доруобуйа баһарабыт. Иһиттиһин баһыт улуус санаа аһыттыт, үлэһиттэ-үрдүк ситиһин эбэрээһин, дьау-соруу эр тосхойдун дьау дьауһабыт.

Гимназия педагогическай коллектива.

Күндү, убаастыыр кийиһипитин, саһаһытын, улуустаагы гимназия учууталын, Российскай Федерация үөрэтириитин туйгуна НАУМОВА Марфа Семеновнаны үлэ аһардаах үлэһиттэрин иһин сүрэхтээһини эбэрээһини!

Күндүтүк саныыр, убаастыыр коллегаларын, улуустаагы гимназия, Перигиттаагы уонна Дьакуускайдаагы колледж физикаларын математика учууталын, преподавателын, РФ үөрэтириитин туйгуна НАУМОВА Марфа Семеновнаны үлэ аһардаах үлэһиттэрин иһин сүрэхтээһини эбэрээһини!

Күл сиргээр баар бары үтүгүн, кэрэни, үлэһит-кэбдик доруобуйа баһарабыт. Иһиттиһин баһыт улуус санаа аһыттыт, үлэһиттэ-үрдүк ситиһин эбэрээһин, дьау-соруу эр тосхойдун дьау дьауһабыт.

Улуус түһүмүсү медицинскай терминдэри билиһинэ били-турнир ытыллыа. Конкурс кыттылаахтара биһир мунууһа иһигэр билиһит болпурдустарга төһүү таба эһиттиһиллэр күрүс билиһит. Мана даһына В.Н. Попова, В.Н. Копырина, В.В. Горюхова аһыттардан ордук билиһиттэрин көрдөрдүлэр, мунууһа 10-нуу болпурдун таба эһиттэ.

намы 50 сааскын туолбут үтүө күнүгүн иһин сүрэхтээһини эбэрээһини!

Эһи үлэһит-кэбдик доруобуйа, үлэһит өссө үрдүк ситиһиллэр, сир үрдүгэр баар бары кэрэни, сүрүгүн, дьаулаах-соруулаах олох баһарабыт.

Дьахтар, Дьакуускайтан Ноговицын, Перигиттан Посельскайлар дьау кэрэгтүгэр.

Күндү эдэһипитин, аһааһытын, улуустаагы гимназия учууталын, Российскай Федерация үөрэтириитин туйгуна НАУМОВА Марфа Семеновнаны 50 сааскын туолбут үтүө-маан күнүгүн иһин сүрэхтээһини эбэрээһини!

Эһи үлэһит, күндү кийиһиттэр, үлэһит-кэбдик доруобуйа, үлэһит үрдүк ситиһиллэр, дьаулаах-соруулаах олох баһарабыт.

Галина, Валерий, Зинаида Монастыревтар.

Күндүтүк саныыр ылыбытын УАРОВА Евгения Сергеевнаны үлэ аһардаах үлэһиттэрин иһин сүрэхтээһини эбэрээһини!

Эһи эдэркээн кымыс өрө кийиһит буолан кэлэн Чуралчы дьау доруобуйа туһаарыт туһугар үлэ чыһыттыттан ордук кэрэгтэ туруулаһан үлэһит эдэр саһыт-эрчүүт, олохтук улуус сыйаары аһааччыт. Чугас кыл, дьау буолан ылыдыр, мунуу кэминтэргэр сыйаһыта суох кылааһытун туһугар бары махтал тылаһыт эбэрээһини.

Күндү кийиһит, иһиһи дьау кэрэгтэ иһиһи Жени кэрэгтэтин Афанасий Егоровичтыт оҕолорут, ситиһит үлэһиттэрин уһааран үлэһит дьаулаахтук, доруобуйа аһааччыт, өртүтүн үлэ үлэһит сыйаһыт дьау аһыттыт.

Кынакытовтар, Пермяковтар.

Күндү, таһаарлаах эдэһипитин, хоту көһөрүлүү кыттылааһын, тыыл ветерана, Чуралчы сэлэһиһит олохтукун НИКОЛОВА Федора Николаевнаны 70 сааскын туолбут кэрэ-бэлэ күнүгүн иһин сүрэхтээһини эбэрээһини!

Күндү кийиһиттэр сир үрдүгэр баар бары үлэһит, кырдыа кыһыт, ылыдыр туһунан, үлэһит аһыттан, дьаулаах, үлэһит үлэһит олох баһарабыт. Кырыттарын, ситиһит, аһааччы-бэлэ дьау таһаарынан, ытыктыбылааһын араааччылаан өссө да үлэ сыйаар күүсүтүгэр-күүс эбэ, үлэһит сүрэхтээһин-аһааччы аһыттыт тур дьау аһыттыт.

Чугас аһааһыт Чуралчыттан Борисовтар, Ылыттар, Аһааһааһын Сивцевтар.

Таһыт, ытыктыыр эдэһипитин, Мунуу орто оскуолатын нууча тылаһаар аһааччы учууталын Анна Иннокентьевна БАРАШКОВАНЫ 60 сааскын туолууһун иһин сүрэхтээһини эбэрээһини!

Үлэһит оҕолорун ытыктыбылаарынан, ситиһиллэртинэн, билиһин даһына үлэһит, мунуу үлэһит үлэһит кыһыттыгар, үлэһит-кэрэгтэ үлэһит-иһиһи сыйаһыттан билиһит ким туттабыт, үлэһит.

Күндү эдэһипит, кырдыага бэрэгтэ санаалаах буолартар, өссө да оҕону үлэһиттэ-иһиттэ кылааһын кыллэрээргэр, оҕолорут, ситиһит сыйаһыт таһаарынан улуустан улуус дьаулаахтук олоһорго аһыттыт.

Биһиргэ төрөһүүт балтыларын.

Күндүтүк саныыр, убаастыыр коллегаларын, улуустаагы гимназия, Перигиттаагы уонна Дьакуускайдаагы колледж физикаларын математика учууталын, преподавателын, РФ үөрэтириитин туйгуна НАУМОВА Марфа Семеновнаны үлэ аһардаах үлэһиттэрин иһин сүрэхтээһини эбэрээһини!

Күндүтүк саныыр, убаастыыр коллегаларын, улуустаагы гимназия, Перигиттаагы уонна Дьакуускайдаагы колледж физикаларын математика учууталын, преподавателын, РФ үөрэтириитин туйгуна НАУМОВА Марфа Семеновнаны үлэ аһардаах үлэһиттэрин иһин сүрэхтээһини эбэрээһини!

А. СЛЕПЦОВ.

САХА АВТОНОМНОЙ РЕСПУБЛИКАТА ТЭРИЛЛИБИТЭ 80 СЫЛЫН КӨРСӨ

Саха Республикатын Президентэ В.Штыров кулун тутар 18 күнүгэр Саха сирэ Россия государственнатыгар холбослута 370 сылын республика үрдүнэн норуот буттуну бырааһынныгытын быһытынан билиитиргэ ыйдаа тахсыбыта. Манан сибээстэн, норуоттар добродоһууларыгар, национальностар икки ардыларыгар сөнгөнөн иллээхтик-эйлээхтик олорууга туһуламмыт былааннаах иитэр-өйдөтөр үлэни күүрдүргө сорук турда. Муус устар 15 күлүн ааспаха үлүстөр, нэһиликтэр бу дыһалга олоһурут үлэ былаан ылынаннар, Россия государственнатыгар холбоһуу 370 сылаах үбүлүөйэ үрдүк тэрээһиннээхтик барытыгар буттуну турунуохтаахпыт. 2002 с. муус устар 27 күнүгэр Саха автономнай республиката тэриллибитэ 80 сылын билиитибит.

1917 сыллааха диэри Саха уобалаһын олохтоох нэһилиэнньэ-э юридической бырааптар өттүлөрүнэн нуучка бааһынайдарын юридической өттүнэн балаһыанньаларыгар тэтиһэлэт этэ. 1822 сыллааха "Сибирь инородецтарын салалыы устаабын" суруллубутунан, сахалар көһө сылдьар олохтоох норуоттарга эбэнкилэри, эбэннэри, чукалары, юкагирдары, чуванецтары кытта биригэ киирсэллэр. Саха сиригэр олорор нуучка бааһынайдарын кытта тэн бырааптаах этилэр. Инородецтары баһылык салалара уонна сурук-суптаах буолаллара. Инороднай управа уобаластаабы уонна олохтоох (земскэй) начальниктар дыһалларын норуотка тиэрдэллэр: сылын ахсын түһээннэри, дайыымкалары хомуйан казначействога тутараллара. Уобаластаабы суут уураахтарын олоххо киллэрэллэр. Инородецтар чиновник да, уобалас уонна куорат полицейскай да буолар бырааптарга суоҕа. Олорор сирдэрэ улуус, нэһилик, аба уустарын эрэ иһинэн мунгурданара. Ыраахтаабы былааһын национальнай политика итинник этэ. Оттон көс олохтоох норуоттар аба баһылыктарынан салаллаллара.

1917 сыллаабы (олунньу 27 күнүнээби) революция Российской империяга демократической бэрээдэги олохтообута, ол эрэри бу 8 эрэ ыйга туһалаабыта, ол иһин национальнай болтурус тийбэр тийэс быһаарыллыбатаа. Аан дойду маннайгы сэринтэ бара турара. Политическай партиялар икки ардыларыгар былааһы былдьаһыга хабар киирсиллэр буолаллара. Демократической революция кыйытын туһунан сурабы истээт, политической сылынай социал-демократтар, социал-революционердар, народниктар, демократтар бастагы ыйдарга биригэ соморолослуттара. Емельян Ярославский, Григорий Петровский, Григорий Орджоникидзе баһылыктардаах социал-демократтар ханас уонна Григорий Охнянский, Николай Олейников салалаччылардаах бастайааннай (умереннай) салаалара эсердэр лидердэр Павел Куликовскийды, Василий Соловьевтуун, Василий Панкратьевтыын нэһилиэнньэ бары арангата уонна норуоттар бэрээстэбиллэллэр өйөөһүнүнэн 1917 сыл кулун тутар 5 күнүгэр былааһы эйэлээхтик илчиллэригэр ылбыттара. Губернаторынан салаллар Уобаластаабы управление онугар быһбардааһын төрүтүгэр олоһуран Саха сиринээби Государствога куттал суох буолуутун комитетэ тэриллибитэ. Саха уобалаһын комиссарынан Временнэй Правительство телеграбынан ыппыт дыһалынан IV-с Государственной Дума депутаты Григорий Иванович Петровский аанаммыта. Комитет састаабыгар саха норуотун биллиилээх интеллигеннэри В.В.Никифоров, Г.В.Ксенофонов, М.Ф.Слепцов, С.А.Новгородов, Е.М.Егасов, А.Д.Широких киирбиттэрэ. Еврейскай, мусульманскай общиналар, польская, украинская землячестволар тэриллибиттэрэ. Еврейскай община государственной куттал суох буолуутун Саха сиринээби комитеттар делегатынан И.М. Блюбу, З.Х.Эренбуру, татаар-башкир общинага Г.О.Башировы, Г.А.Тахватулины анаабыттара. Сахалар "Саха үлэһит союһун федералистара", "Саха аймах" дьин културнай-сырдатар обществолары тэрииммиттэрэ, сахалыы сурука-бичиккэ үөрэтэр оскуолалары аспыттара. Алтынныга куттал суох буолуутун Саха сиринээби комитетэ 170 чилиэннээхтэ. Ол иһит-тэн сахалара 30-тан тахса киһи этэ. Киһилэр истэригэр бааллара үөрэнэр ыччаттар М.К.Аммосов, П.А.Ойуунускай. Дьэ, ити курдук үөрэнэр ыччаттар М.К.Аммосов, П.А.Ойуунускай. Дьэ, ити курдук демократической Россия тэн бырааптаах усулуобуйага араас национальностартан бэрээстэбиллэллэри государственной салалтага таардыбыта. Сахалар, еврейдар, татаардар, башкирдар, украинец-

тар, поляктар, латыштар бэйэлэрин национальнай обществоларын тариммиттэрэ. Национальнай өй-санаа үлүгүтүгэр үлэ ыппытта-ра.

Большевиктарынан олохтоммут былаас Россияга 73 сыл турбута. Бу үлүн кэм устатыгар нуучка норуотун уонн атын улахан нациялар (украинецтар уонна атыттар), ортоку ахсааннаах нациялар (грузиннар), кыра норуоттар (сахалар уо.д.а.), племялар (эбэнкилэр) икки ардыларыгар араас өрүттээх государственной формалар уонна сыһыаннар олохтоһулар.

Элбэх национальностоох Россия норуоттарын көгүл өттүнэн сайдыыларын араначчылар бастагы үлүлүнүлээх советскай докумуон—"Россия норуоттарын бырааптарын декларациятын" сүрүн ис хоһоону 4 пункттан турар:

1. Тэн буолуу уонна Россия норуоттарын суверенитетэ.
2. Россия норуоттарын көгүл бэйэлэрин дыһанар бырааптар-арахсан туһунан государствоны тэриинтэ тийэ.
3. Национальнай-религиознай итэбэллэргэ охсуу уонна хааччатыны бары көрүгүнэри ууратым.
4. Россия территориятын иһигэр баар кыра национальностар уонна этнографической бөлөхтөр көгүлүк сайдыылар.

Бу докумуон Советскай правительство председателэ Лениннэн уонна национальностар дыһалларыгар нарком Сталиннэн 1917 сыл сэттиннэ 9 күнүгэр илии баттамыта. Большевиктар партияларын программа олоххо киирэн барбыта. 1917 сыл атырдьах ыйын 18 күнүгэр Финляндия көгүлүн ылбыта. 1918 сыл атырдьах ыйын 28 күнүгэр Советскай правительство Польшаны Россиятан тутулуга суох оңорбута. Гражданскай сэрим кэнниттэн үс прибалтийскай республикалар арааһы дойдунан сайдар суолларын талбыттара. Гражданскай сэрим сылларыгар уонна кэнниттэн уруоку Российской империя территориятыгар дуосбарга олоһу-бут союзнай республикалар үөскээбиттэрэ, национальнай автономнай республикалар, уобаластар, уокруктар баар буолбуттара.

Саха Автономнай Советскай Социальной Республикатын тэрийинтэ бэлэмнэни Российской Коммунистической партия X съездин кэнниттэн саҕаламмыта. Ити съезди национальнай болту-рус көрүлүбүтэ. Дьоксукайдаагы партийнай тэрииттэн съезд делегаттара Москвадан Дьоксукайга айаанан иһэннэр Новосибирскайга (Новосибирскайга) Сибирдээби ревкомга Саха губерниятын автономнай тэриилинэ уларытарга туруорсубуттара. Сибревком чилиэннэрин куластарга хайдыһыта. Болтурус кый-ан быһаарыллыбааха, Наркомнацде, БСКСК-ка, (ВЦИК), РК (б) П КК Политбюротугар хас да төгүл көрүлэ сылдьыбыта. Саха губерниятын бэйэтин иһигэр автономнай тэриилини өйөөчүлэр уонна утарааччылар бааллара. Уобаластаабы партийнай мунньаха партия 55 чилиэннэри сылдьыбытыртан автономияны өйөөчүлэр 4 кулаһынан кыйбыттара, 1921 сыл сэттиннэ 9 күнүгэр Москвага РСФСР Киин Ситэрмилээх Комитетин чилиэнэ М.К.Аммосов автономияны тэрийи болтуруостарынан барбыта. Киин Лениннэ, Сталиннэ, БСКСК председателэ, Калининнэ приемга сылдьыбыта. Элбэх советскай уонна партийнай тэрииттэлэргэ үгүстүк туруор-сан 1922 сыллааха олунньу 16 күнүгэр БСКСК Президиумунан автономнай республика буоларга уураабы бигэрэтиртэбитэ.

БСКСК комиссия тэрийбитэ. Комиссия састаабыгар наркомнац коллегиятын чилиэнэ, востоковед-ученый, Востоковедение инсти-тутун ректорэ Михаил Павлов, саха норуоттуттан бэрээстэбиллэл-чилиэннэринэн М.К.Аммосов, Г.Г.Колесов, К.О.Гаврильев, Н.А.Столигин, С.А.Новгородов, Сибревком уонна Сиббюро чили-эннэрэ А.Плич, ис дыһала уонна сир оңоһуутун наркомуттан К.Озол уонна Г.Михайлова киирбиттэрэ. САССР-ы тэрийинтэ И.Н. Барахов, П.А.Ойуунускай, С.М.Аржаков, С.Н.Дряской I саамай ак-тыыбанай кыттыны ылбыттара. Комиссия САССР туһунан ба-лаһыаннаһы оңорбута, республика кыранысхатын быһаарбыта. Үлэлэрин муус устар бүтүүтэ түмүктэбиттэрэ.

Саха сирэ республиканан биллэрлииллэбитэ. Үрдүк законода-тельная, ситэрмилээх, судебнай былаастардаах, государственной форманан салаллар буолбута. Гимнээх, гербэлээх уонна былааста-ах государственной атрибуттамыта. БСКСК комиссиятын

РСФСР уонна САССР государственной органнарын боломсуочула-рын тырысыбыттара. 1922 с. муус устар 27 күнэ саха норуотун ис-ториятыгар Россия састаабыгар киирэр Саха бастагы государст-во-тын төрүттаммит күнүнэн ааттанар.

Саха норуота государственносаммыта, бастатан туран, байыаннай-политическай быһыыга-майгыга сүүйүлээх буолбута. 1921 с. алтынны ыйтан Саха сиригэр гражданскай сэрим бара ту-рара. Бастааннаааччылар ситиһилээх этилэр, 1922 сыл олунньу 6 күнүгэр Дьоксукай осаднай балаһыанньаны биллэрбитэ. Ити ыам ыйыгар биригэ, автономия биллэрлииллэтин кэннэ үлүлүбү-та. Теһе да Охотскай муора дьикиттэн генерал Пепеляев Советскай былааһы утарар байыаннай дружината республика иһигэр өтөн ки-рибит кэмэ буоллар, 1922 с. алтынны 1 күлүн Саха Правитель-ствота повстанскай хамсааһынтан босхолоһуу күнүнэн биллэрби-тэ. 1923 сыл кулун тутарга Амма сиригэр Пепеляев сэринтэ үлүлүтүлүбүтэ.

Экономист Г.Г.Колесов дааннайынан, 1928 сыллаабы перепись түмүгүнэн САССР нэһилиэнньэтин 1 дууһатыгар тиксэр сүүһү уон-на сылгы ахсаанынан аан дойдуга Аргентина кэнниттэн иккис ми-эстэга турара. Ыһыларын сирэ кэнээбитэ. Киин, собуруу уонна бүлүү уокруктарга бурдугунан бэйэлэрин хааччынан олоһуоттара. Тыва хаһаайыстыбатын техникаларынан республика хааччылыыта РСФСР-га инникилэр кэккэлэригэр баара. 1923 сыллааха Ан-данга комүс промышленноһын баһылааһын саҕаламмыта. 1924 сылтан хамүтү хостосхун государственной былаана ирдэнилэр буолбута. 1925 сыллааха союзнай суолтаах "Алдантрест" тэри-либитэ.

1923-1927 сыллардааха үөрөктээһин, културнай-сырдатар тэрииттэлэр баалара үүрүлүбүтэ. Хотону дьикиттэн араарыы, үрдүк квалификациялаах специалистары киин вузтарга бэлэмнээһин, до-рубай-чэпизин олох иһин охсууу, орто анал үөрэхтээһин полити-каларга ытыллыбыта, үөрэнэр пособиелары бэлэмнээһин, саха-лы тыһынан киһигэ бөрээттээһин, араас быһастакалары тэрийи-лэр саҕаламмыттара. Киин биллиилээх суруйааччыларга тийэс үүмүт эдэр суруйааччылар баар буолбуттара.

1927 сыллааха НЭП киирэн оңорон таһаарар куустар тохто-туллубуттара. Тыва хаһаайыстыбатын колхуһуннай хаһаайыстыбага киллэри сүүһү ахсаанын үс гыммыттан бириин суох гыммыта. 1939 уонна 1959 сыллардаабы переписинэн көрдүккэ, нэһили-энньэ ахсаана 1917 сыллаабы таһымын ситиспэтэҕэ.

ССКП КК бүтэһик Генеральной секретара М.Горбачев салалар сылларыгар национальнай атааннаһылар күүһүртүттэрэ. 1986 сыл муус устар ый саҕалананытыгар ССКП КК уонна ВБСЛКС КК өйөөһүнүнэн нуучка ыччаттара СГУ студенттарын кырбаһына-ра тэриллибитэ. Кырбаммыт саха эдэр дьонун кырбааччы быһытынан керен ССКП КК Секретариата 1988 сыл ыам ыйын 5 күнүгэр саха ычатын националистической, антисоветскай хам-сааһынарнын туһунан уураах ылыммыта. Ахсынныга Казахстанга, онтон Узбекскай ССР-га Ферганага, Грузияга, Прибалтика, Зака-вказье республикаларыгар национальнай киирсиллэр буолбуттара. 1991 сыллааха куустээх советскай державка национальностарынан иһыллыбыта, 15 тутулуга суох сувереннай республикалар тэрилли-биттэрэ.

РФ Президентэ Б.Ельцин Россия састаабыгар киирэр автоном-най республикалар сувереннай государство буолалларыгар көгүл биэрэн, Россия сатарыйытын, айгыраһынын, иһыллытын тох-топтута.

Киин сылларга СР-тын государственной бөөүрөгүтүгэ СР-тын бастагы Президентэ М.Е.Николаев уонна республика Государ-ственной Мунньабын депутаттарын ыппыт үлэлэрэ улахан орулу ылбыттара.

Егор АЛЕКСЕЕВ,
историческай наука доктора,
СР наукатын үтүөлээх деятелэ.

("Знание" общество улуустаабы тэрииттэтин сибидиссэйэ М.Герасимов таһаастаага).

УОРБАҔА КЫҢЫНЫ АТААРЫ

Ааспыт субуотага Хадаар нэһилиэгин Уорба учаастагар кыһыны атаарыы бырааһынны-га сүрдээх тэрээһиннээхтик буолан ааста. Бырааһыннык тэриллибит сыла кырымы уча-астактары түмүү уонна, сүрүннэн, олохтоох оскуола ту-туугар кемелөөһүү. Сандап сааһы көрсүү үөрүүтүн Урах-Күөрэ уонна Хайыах учаастак-тарын хамаандалара кэлэн үлөстөн бардылар. Оттон атын ытырыллыах учаастактар кы-тыны ылбатахтара, биллэн ту-рар, хомолтолоох. Бы-

рааһыннык учаастак олоһор, инники сайдыытыгар улахан кэскиллээх дыһалаа - икки этээстээх, 12 м туоралаах, 20 м усталаах саҥа оскуола тутуугу саҕалааһынга туһуланна. Ол курдук, анылаат маһын суоруу, хатырыктааһын курактэһии быһытынан ытылыһа. Тутуу көбүлээччитинэн олохтоох "Дьөгөһөй" бааһынай хаһаай-ыстыбата буолар. Хаһаайысты-ба салалаччыта А.Е.Луковцев бу-гүтүгүгү дыһал аҥардаас үөрү-көтүү, сыннылаан эрэ буолбак-ка, учаастакка ураты улахан су-

лталаах саҥа оскуола тутуугун саҕалыыр күнүнэн буоларын билииттэн, бырааһынныгынан бары мадьыттарыгардэллэн тыл эттэ. Бу күн мас суоруу-гар, хатырыктааһынгар, көр-дөөх стартарга, хары бат-таһытыгар курактэһиилэр тигиһин быһааха ытылыһына-лар, аты-аргизэн тэрилиннэ.

Мас суорууугар барыта 6 киһи курактэстэ. Хадаартан 3 киһи, Хайыахтан, Төлөйтөн, Холтоботтон биридин киһи. Күнүс 2 чаастан күнэ 5-кэ диэ-ри ким теһе маһы кыйарынан суоран, түмүгэр Хадаар олох-тооҕо В.Е.Спирidonов бастагы тахсан, саамай улахан бириис -

убаһа хаһаайынынан буолла. Иккис буолбут П.П.Корякин (Холтобо) тюрт ыйдаах, үлүстэ-эбит В.Н.Григорьев (Хадаар) икки ыйдаах сибиннээ оҕоло-рун бириискэ ытылар. А.К.Ва-силев (Төлөй) 1000 солк. хар-чынан, Н.И.Шеломов (Хайы-ах), Д.К.Адамов (Хадаар) өйдөбүннүк бөлөхтэринэн набаарадалаһылар. Бириис-ти "Дьөгөһөй" бааһынай хаһаайыстыбата тэрийэн олох-тоото. Эстафетага Урах-Күөрэ хамаандата бастагы, хайыах-тар иккис, үлүс Уорба хамаан-даты таһыстылар. Оттон мас ха-тырыктааһынгар олохтоохтор бастагы миэстэни, иккиннэ Ха-

хыах, үлүс Урах-Күөрэ хама-андалара ытылар.

Колбит мадьыттар саҥа оскуола тутуугу олох уура-күтүнэн Уорба олохтоохторун, бырааһыннык тэрийээччи-лэрин эүрдэллэн тыл этилэр. "Дьөгөһөй" бааһынай хаһаай-ыстыбатын салалаччытыгар Афанасий Луковцевка, олохтоох култура киһин салалаччыты-гар Александр Иванович култу-ра управлениетын аатыттан Махтал суруктар туттарылы-нылар. Хадаар нэһилиэгин кырдыаастарын сибээтин аатыттан Махтал суругу СР но-руотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ П.Н.Титов

А.Е.Луковцевка уонна Уорба олохтоохтор А.П.Сергеевкэ тут-тарда. Олохтоохтор учаастакка саҥа улахан тутуу эбилларын бары өттүнэн өйүллэр уонна тусх кыалларынан көмө-лөөргө, тутууга кыттыларга бөлөһүнэр.

Бырааһыннык күнү ырыаһытар А.Готоцева, Е.Еф-ремова, А.Мастников байоло-рин эһэрдэ нүмүрдэринэн ки-эргэттилэр. Дьон-сэргэ сүргэтэ көтөбүлүн, дуоһуһа сынны-нан, сандал сааһы уруйдаан-айахсаан тардаста.

"СО" корр.

БИЛЛЭРИИЛЭР

Муус устар 26 күнүгүр улуспут дыһалтатын байлыгын быыбарыг хос куластаан ытылларын, улус тас өтүгүр барамчылар муус устар 25 күнүгүр дээр уокуруктаагы быыбар комиссиятыг, муус устар 25, 26, 27 күнүгүр уаастаагы быыбар комиссияларыг калан куластыргытыг ыгырабыт.

Уокуруктаагы быыбар комиссията.

Улус байлыг каттааг Саргыдаев Анатолий Романович штаба наһилэниэттэн этилэр, ыйыгытары түмөр. Штаб адырына: Чуралчы сэл., "Арчы" үрөтөр-производственной комбинат 13-с кабинета.

Муус устар 26 күнүгүр Чуралчытаагы народнай театрга кизе 7 час 30 мүн. улус байлыг каттааг САРГЫДАЕВ Анатолий Романович кытта наһилэниэттэн хоскутута буолар. Ону турсорулар:

А.Е.Кулаковская

"ОЙУН ТҮҮЛЭ"

(Поэматтан театрализованнай дьүүһүү)

Дьүүһүү автор-РФ культуратын үлэһэк үлэһитэ М.Герасимова.

Туруорааны-режиссер – Иван Бушков.
Музыкатын танган оҥордо – СР культуратын туйгуна М.Зверстов.
Уотунан кизгэтигин оҥордулар – СР культуратын туйгуна Е.Дьячкова, П.Винокуров.
Кириин босхо.

Бу дьылга кварталга социальнай чэпчигилеринан туһанар дьон ыам ыйын 1 күнүгүр дээр улустаагы социальнай көмүскүл уонна дьиз-уот, коммунальнай хаһайыстыба управлениеларыг калан сверкалаһын.

Социальнай чэпчигилер сверкалытырга эрэ көрүлүлэр.

Дьиз-уот, коммунальнай хаһайыстыба управлениета.

СҮТҮКТЭНИИБИТ

Чуралчы сэлэниэттигэр докумуоннардаах (паспорт, булг билэ, сса-көһүл, сса-докумуоннар) тагас кумааһыныктын сүтүрдүм. Ким булбут маньага Ярославский уул. 47 №-гэр тиксэрэгитигэр эбэтэр 41-503 телефонна билгэрэгитигэр көрдөһүм.

САВВИН Иван Иванович.

АТАСТАҕАБЫТ

Чуралчы сэлэниэттин кинигэр бар уһайбалаах чааһынай дьизини квартирага. Билсэр тел. 41-696.

Талтыыр, күндү кэргэни, аҕабит, эһэбит, хоту көһөрүлүү кыттылаабы, тыыл, үлэ ветерана, Мугудай наһилэниэттэн олохтооҕо ПИНИГИН Егор Андреевич

уһун ырахан ырыыттан олохтон турсабытын, диригник курутуу-ан туран, бары аймактарыг, табыарыстарыг, билэр дьонугар ыһитинэрибит.

Кэргэнэ, кыһа, уола, кийинтэ, күтүөтэ, сиэннэрэ.

Кутурбанын тирдэлэр:

– Наһилэк олохтооҕо, хоту көһөрүлүү кыттылаабы, колхознай-совхознай тууу ветерана, Пинигин Егор Андреевич өлбүтүн кэргэнигэр Сивцева Ульяна Буколовнага, оҕолоругар, сиэннэригэр Мугудай наһилэниэттэн дыһалтата, кырдыастарын сибистэ, Мара-лаайы бөлүөлүгүн "Молодежний" түөлбөтүн олохтооту, олохто-ок орто оскуола, уаастовай балыһа, детсад коллективтэра.

– Хоту көһөрүлүү кыттылаабы, тыыл, үлэ ветерана Пинигин Егор Андреевич олохтон турсабытынан кэргэнигэр Сивцева Ульяна Буколовнага, оҕолоругар, бырааттарыг Иван Андреевич, Михаил Андреевич Пинигиннэргэ Төлөй наһилэниэттэн дыһалтата, кырдыастарын сибистэ.

– Күндү убайдара Пинигин Егор Андреевич олохтон турсабы-тынан кэргэнигэр ытыктыр саҕастарыг Сивцева Ульяна Буколо-внага, оҕолоругар, сиэннэригэр бырааттара Иван, Михаил Пини-гиннэр, Мэнгэ-Халгаластан балта Татьяна Павлова, Дьоккусайтан быраата Андрей Пинигин, Неркинриттан балта Мария Иванова дьиз кэргэттэра.

– Талталлаах аҕата Егор Андреевич олохтон турсабытынан Пинигин Егор Егоровичка, кийинитигэр Надежда Термогеновага Мугудайтан, Одуулунтан бириг үрөммит табыарыстара.

– Талталлаах аҕата, колхознай-совхознай үлэ ветерана, өр сылларга Төлөй, Мугудай наһилэниэттигэр салайар үлэсэ үлэсэ-бит Пинигин Егор Андреевич уһун ырахан ырыыттан муус устар 16 күнүгүр өлбүтүн күндү саҕастарыг, кийинитигэр Коркина Александр Егоровичка Макаровтар, Коркиеннар, Коркиеннар.

– Талталлаах аҕата Пинигин Егор Андреевич өлбүтүн оҕо от-делениеттэн сибидиссэйгэр Александр Егоровичка, күтүөтүгэр кы-лабынай враһы эмтир чэаска солбуйааччы Александр Иннокенте-евич Коркиеннар улуустаагы оҕи балыһа администрацията, профкома, хирургическай уонна оҕо отделенияларын коллективэ.

– Күндүтүк саныыр бырааттара, тыйдыра, убайдара Пинигин Егор Андреевич өлбүтүн кэргэнигэр Ульяна Буколовнага, кыһыгар Александрга Чуралчытан Мария Михайловна Попова, Сибиряковтар, Диригтан Пинигиннэр, Старостиннар, М.В.Кири-лина, табыарыстара С.И.Сергеев дьиз кэргэттэра.

– Кырдыас күтүөттэра Пинигин Егор Андреевич өлбүтүн кэргэнигэр эдйинитигэр Ульяна Буколовнага, оҕолоругар, сиэн-нэригэр Крюкова А.И., Дьячковскайдар, Поповтар, Охлопковтар.

Талтыыр аҕабит, эһэбит, "Бочуот Знага" орден кавалера, улус бочуоттаах гражданина, Чуралчы сэлэниэттэн олохтооҕо

БЕЛЫХ Михаил Иннокентьевич

уһун ырахан ырыыттан муус устар 16 күнүгүр өлбүтүн, диригник курутуу-ан туран, аймактарыг, үлэниэхтэригэр, билэр дьонугар ыһитинэрибит.

Оҕолоро, сиэннэрэ.

Кутурбанын тирдэлэр:

– Күндү аҕата Бельх Михаил Иннокентьевич олохтон турса-бытынан бириг үлэниир коллегаларыг, дьуөгэлэригэр, улус-таагы гимназия историкта учууталыг Иванова Лия Михайловнага уонна кини бириг төрөбүттэригэр, кэргэнигэр, оҕолоругар гим-назия коллективэ, профкома.

– Күндү аҕата Бельх Михаил Иннокентьевич олохтон турса-бытынан кыһыгар Лариса Михайловнага Чуралчы орто оскуола-тыг бириг үрөммит табыарыстара.

– Убаастыыр күтүөттэра Бельх Михаил Иннокентьевич олохтон турсабытынан оҕолоругар балтыларыг Ларисага, Лияга, быра-аттарыг Семенга, күтүөттэригэр Андриянга, сиэннэригэр уон-на чугас аймактарыг Болтонготтон эдйинитигэр Елена Семеновна, кини оҕолоро.

– Убаастыыр күтүөттэра Бельх Михаил Иннокентьевич өлбүтүн оҕолоругар, сиэннэригэр Мария Ивановна Макарова уонна кини уолаттара, кийиниттэра, сиэннэра.

– Күндү, талтыыр аҕата Бельх Михаил Иннокентьевич өлбүтүн Лия Михайловна Ивановага Чуралчы орто оскуолатын 1986 с. бириг үрөммит бүтүрбит табыарыстара.

– Советскай-партийнай үлэһит Бельх Михаил Иннокентьевич өлбүтүн кыһыгар, гимназия учууталыг Иванова Лия Михай-ловнага, күтүөтүгэр Андриян Николаевичка, оҕолоругар улустаагы уо-рах управлениета, уорах үлэһиттарын профсоюзун комитетэ, дьизэ илти уонна уратин кинин учууталыг, улус оскуола-рын, уһууһуларын профкомнарын председателистара.

– Советскай-партийнай үлэ ветерана, улус бочуоттаах граж-данина Бельх Михаил Иннокентьевич өлбүтүн оҕолоругар, сиэн-нэригэр, аймактарыг Макаров Р.Е., Макаров А.Е., Макарова А.М., Васильева В.Д., Попов С.Е., Попова Л.Г., Сивцева И.Н., Сивцева В.И.

– Советскай-партийнай үлэ ветерана, улус бочуоттаах граж-данина Бельх Михаил Иннокентьевич өлбүтүн оҕолоругар, сиэн-нэригэр, аймактарыг Мындабайыттан Попов Наталья Никола-евна дьиз кэргэнэ, Чуралчытан Варвара, Гаврил Поповтар уонна кинилэр оҕолоро.

– Убаастабыллаах күтүөттэра Бельх Михаил Иннокентьевич олохтон турсабытынан оҕолоругар, сиэннэригэр Дьячковтар, Ро-залия, Евдокия Макаровтар дьиз кэргэннэра.

– Ытыктыыр убайдара, бырааттара, советскай-партийнай үлэһит, улус бочуоттаах гражданина, персональнай пенсионер, "Бочуот Знага" орден кавалера Бельх Михаил Иннокентьевич кини-лэр кээлэригэр турсабытынан уолугар Бельх Семен Михайло-вичка, кыргыттарыг Лариса Михайловнага, Лия Михайловнага, күтүөтүгэр, кийинитигэр, сиэннэригэр Чуралчытан Драгуновтар, Мырылаттан Павловтар, Соловьевтар.

– Күндү убайдара, тыйдыра Бельх Михаил Иннокентьевич өлбүтүн оҕолоругар Сенега, Лорага, Лияга, кийинитигэр Ма-шага, күтүөттэригэр Андриянга, сиэннэригэр Мырылаттан Мака-ровтар, Массалеттар, Батарииннар, Пудовтар.

– Күндү тыйдыра Михаил Иннокентьевич Бельх өлбүтүн оҕолоругар Семен Михайловичка, Лия Михайловнага, Лариса Ми-хайловнага, кийинитигэр Мария Михайловнага, күтүөттэригэр Андриян Николаевичка, сиэн оҕолорго Мындабайыттан Павло-втар, Кожуровтар, Дьячковскайдар, Чакыртан Софроновтар, Дьок-ускайтан Дьячовскайдар.

– Күндү, талталлаах убайдара, тыйдыра, "Бочуот Знага" орден кавалера, спорт, тыыл, үлэ ветерана, кырдыас коммунист Михаил Иннокентьевич Бельх өлбүтүн оҕолоругар, Сенега, Лорага, Лияга, кийинитигэр Марияга, күтүөттэригэр Андриянга, сиэн оҕолорго Мырылаттан бары Сергеевтар, Хайхысман Филиппов-тар, Дьоккусайтан Макаровтар, Сергеевтар, Ядрихинскайдар, Кузьминнар.

– Сэлэниэттэн олохтооҕо, тыыл, үлэ ветерана Бельх Михаил Ин-нокентьевич өлбүтүн оҕолоругар, сиэннэригэр, бары чугас дьонугар, аймактарыг Чуралчы сэлэниэттэн дыһалтата.

– Кийинитигэр Мария Михайловна, уолугар Семен Михайлович Бельхтарга, сиэннэригэр, бары аймактарыг Чуралчытаагы 5048 №-дэх Сибирск коллективэ.

– Оскуола учууталларыг Балтыгар Мария Иннокентьевичка, күтүөтүгэр Дмитрий Гаурильевич Батарииннарга Соловьев орто ос-куолатын коллективэ.

– Улуус бочуоттаах гражданина, үлэ ветерана, уруксуа оройуоннаагы "Сельхозтехника" холбоһугун управлениетаагы солбуйааччынан үлэсэбит Бельх Михаил Иннокентьевич күн сириттэн барбытынан оҕолоругар, сиэннэригэр, бары чугас дьонугар, аймактарыг "Чуралчы" МТС ГУП администрацията, профкома, үлэһиттэра.

– Оҕолоругар, сиэннэригэр, күтүөтүгэр, Чуралчытаагы уоттан быһыыр этэрэт начальныг Иванова Андриян Николаевичка уоттан быһыыр этэрэт коллективэ.

– Убаастабыллаах Михаил Иннокентьевич Бельх күн сириттэн турсабытынан оҕолоругар Сенега, Лорага, Лияга, күтүөтүгэр Андриянга, сиэннэригэр, чугас аймактарыг М.Д., В.В. Илларионовтар, Н.Е., Т.В. Ноевтар, Е.С., Е.С. Макаровтар.

– Талталлаах аҕата Михаил Иннокентьевич өлбүтүн улуустаагы предпринимательствон айуу фонда директорыг Бельх Семен Михайловичка чааһынай предпринимателлэр уонна улуустаагы предпринимателлэр сибистэра.

– Күндү, талталлаах аҕата Михаил Иннокентьевич Бельх өлбүтүн күтүөттэригэр Семен Михайловичка уонна кини бириг төрөбүттэригэр, кинилэр дьиз кэргэттэригэр, аһымырын тэҥгэ үллэстэн, Хайхысман Назаровтар, Кузьминнар, Бандеровтар, Мындабайыттан Макаровтар, Диригтан Поповтар, Чуралчытан Чичигинаровтар, Назаровтар, Дьоккусайтан Кадыровтар дьиз кэргэттэра.

АТЫЛЫБЫТ

Сага ГАЗ-66 автомашина будкатын (куг), өҥө маскировочнай, ГАЗ-66 автомашина сага моторун, форсированнай, компрессордаах, итгирдээх.

Сыаналара – кэспэтинэн, Эһиги варианттыг, Адырыспыт Чуралчы сэл. Октябрьский уул. 57 №-ра. Тел. 41-416.

1990 сыллаах, дизельнай "Ниссан-Атлас" автомашинаны. 1 тонна уйуктаах, 5 пассажир мисталаах, будкалаах. Сыаната – 110 тыһ. солк. Билсэр тел. 25-513.

МТЗ-82 трактори, прмцелтээх. Сыаната – кэспэтинэн. Эһиги варианттыг. Билсэр тел. 42-350 (уло чааһын кэспиттэн).

"Минск" мотоцикл "Спутник" моделын. Сыаната – 19200 солк. Билсэр тел. 41-721.

Суһалтык уулаах бизни. Сыаната – кэспэтинэн. Билсэр тел. 27-630.

Сыһыг наһилэниг Улахан Кул бөлүөкүгэр баар 7 x 7 м дьизини. Аппараттар, бутуулаах. Сыаната – кэспэтинэн. Көһөрөн ыһааһытын сеп. Билсэр тел. 41-854.

Сыһыг наһилэниг бочуоттаах гражданина, "Бочуот Знага" орден кавалера, тыыл, үлэ ветерана

ВИНОКУРОВА Мария Прокопьевна

84 сааһыгар ырахан ырыыттан өлбүтүн, диригник курутуу-ан туран, бары аймактарыг, үлэниэхтэригэр, билэр дьонугар ыһитинэрибит.

Оҕолоро, сиэннэрэ, кийиниттэра, күтүөттэра.

Кутурбанын тирдэлэр:

– Талталлаах ыһага, эбэтэр Винокурова Мария Прокопьевна олохтон турсабытынан кийиниттигэр Дария Устиновнага, бары оҕолоругар, аймактарыг Чуралчытан Неустроевтар, Мындабайыт-тан Сысольтиннар, Павловтар, Игнашевтар.

– Сыһыг бөлүөлүгүн кырдыас олохтооҕо Винокурова Мария Прокопьевна өлбүтүн бойбортин үлэһиттигэр кыһыгар Анастасия Устиновнага, сиэнитигэр Мария Андреевнага Чуралчытаагы 5048 №-дэх Сибирск коллективэ.

– Уолугар Макаров Василий Устиновичка, сиэнитигэр Арсений Данил Валерьевичка, күтүөтүгэр Попов Алексей Алексеевичка Маарычаан-наагы потребобщество "Сыһыг" ХЭТ коллективэ.

– Наһилэк олохтооҕо, тыыл, үлэ ветерана Винокурова Мария Прокопьевна өлбүтүн оҕолоругар – Сыһыгтаагы сибирскаа үлэһитигэр А.У. Макаровага, Сыһыг орто оскуолатын лаборантыг Т.С. Арсенега, оскуола эколоруг Р.У. Поповага, наһилэк олохтоохторугар В.У. Макарова, П.У. Макарова уонна кинилэр дьиз кэргэттэригэр, Сыһыг наһилэниг дыһалтата, кырдыастарын сибистэ, орто оскуола коллективэ.

– Кийинитигэр Анастасия Устиновнага уонна кини оҕолоругар, бириг төрөбүттэригэр Сыһыгтан Владимир Дмитриевич, кини бырааттара Макаровтар дьиз кэргэттэра.

– Кийинитигэр Анастасия Устиновна, күтүөтүгэр Дмитрий Дмитриевич Макаровтарга, сиэнитигэр Марфа Андреевнага Анастасия Устиновна уонна 1976 с. Сыһыг оскуолатын бириг үрөммит бүтүрбит дьуоһага табыарыстара.

– Оҕолоругар, сиэннэригэр, аймактарыг ыкса ыаллара Монастырева А.И., Дьячовскайдар, Белевтар, Н.Е. Седалищева.

– Күндү эбэтэр, Сыһыг наһилэниг бочуоттаах гражданина Винокурова Мария Прокопьевна күн сириттэн барбытынан оҕолоругар, чугас аймактарыг Намтан Клеодия Устиновна, оҕолоро Колесовтар, Кутуковтар, Сокольниковтар, Сыромятниковтар, Чуралчытан, Сыһыгтан, Кыһаантан, Дьоккусайтан сиэннэра, хос сиэннэра Макаровтар.

– Оҕолоругар, сиэннэригэр кырдыас күтүөтэ Николай Захарович, оҕолоро Макаровтар, Слепцовтар, Дьячовскайдар, Гумелтар, Клара Гаурильевна, Анна, Иван Макаровтар.

Күндү кэргэни, ыһабит, эбэтэр, үлэ ветерана, Мындабайы бөлүөлүгүн олохтооҕо

ФЕДОРОВА Ульяна Харитоновна

уһун ырахан ырыыттан муус устар 16 күнүгүр өлбүтүн, диригник курутуу-ан туран, бары аймактарыг, үлэниэхтэригэр, билэр дьонугар ыһитинэрибит.

Кэргэнэ, уола, кыргыттар, күтүөттэра, сиэннэра.

Кутурбанын тирдэлэр:

– Кэргэнигэр убайдарыг Софронов Николай Егоровичка, оҕолоругар, сиэннэригэр балтыгара М.Е. Михайлова, Т.Е. Сыромятничка, А.Н. Ефимова уонна кинилэр дьиз кэргэттэра, күтүөтэ В.П. Михайлов.

Күндү кийилэра, Чуралчы сэлэниэттэн олохтооҕо

ОКОНЕШНИКОВ Михаил Иванович

ырахан ырыыттан олохтон турсабытынан уолугар Коляга, кэргэни-гэр Анония Николаевнага дириг кутурбаммытын тирдэбит.

Коляны кытта Чуралчы орто оскуолатыг бириг үрөммит IX "а" кылааһын оҕолоро, кинилэр төрөбүттэра уонна кылаас салааһааччыта Дария Устиновна Неустроева.

Выражаем глубокое соболезнование классному руководителю Майе Юрьевне Поговой по поводу кончины любимого отца Дьячковского Юрия Константиновича. Учащиеся и родители VIII "г" класса Чуралчинской средней школы.

Талтыыр убай, булу кураат олохтооҕо

ТОМСКИЙ Андрей Корнеевич

эмиск маһын өлбүтүн Туйага оҕолор балтыгар Капиталина, күтүөтүгэр Дмитрий Мостниковтарга уонна кинилэр оҕолоругар дириг кутурбаммытын тирдэбит.

Чуралчытан эдйинит уонна кинилэр оҕолоро Неустроевтар.

Редакторы солб. СЛЕПЦОВ А.М.
АДЫРЫСПЫТ: 678670, Чуралчы сэл.
Карл Маркс уул. 26 "а".
ТЕЛЕФОННАРЫТ:
редактор – 41-332, отделлар – 41-265.
E-mail: sapaoloh@churapsakha.ru

Хаһыаты тэрийээччилэр: Саха Республикатын Правительствота, улус дыһалтата, редакция. Хаһыат сахалыы тылынан оптуорунушукка, чэппиэргэ, субютага тахсар. Хаһыат индекса: 54907

"Сага олох" редакционнай-издательскай холбоһук.
Офсетнай бэчээт. Сааһын № 47. Тираж 2457.
17.04.2002 с. бэчээккэ бэрилиннэ.

Автор суругар этилэр санаа редакция позициятыгар маһын сеп түбөһөр буолбатах. Сурукка ыйылар чаччылар кырдыктаахтарыгар эппиэтинэһи автор тус бэйэтэ сүгэр.